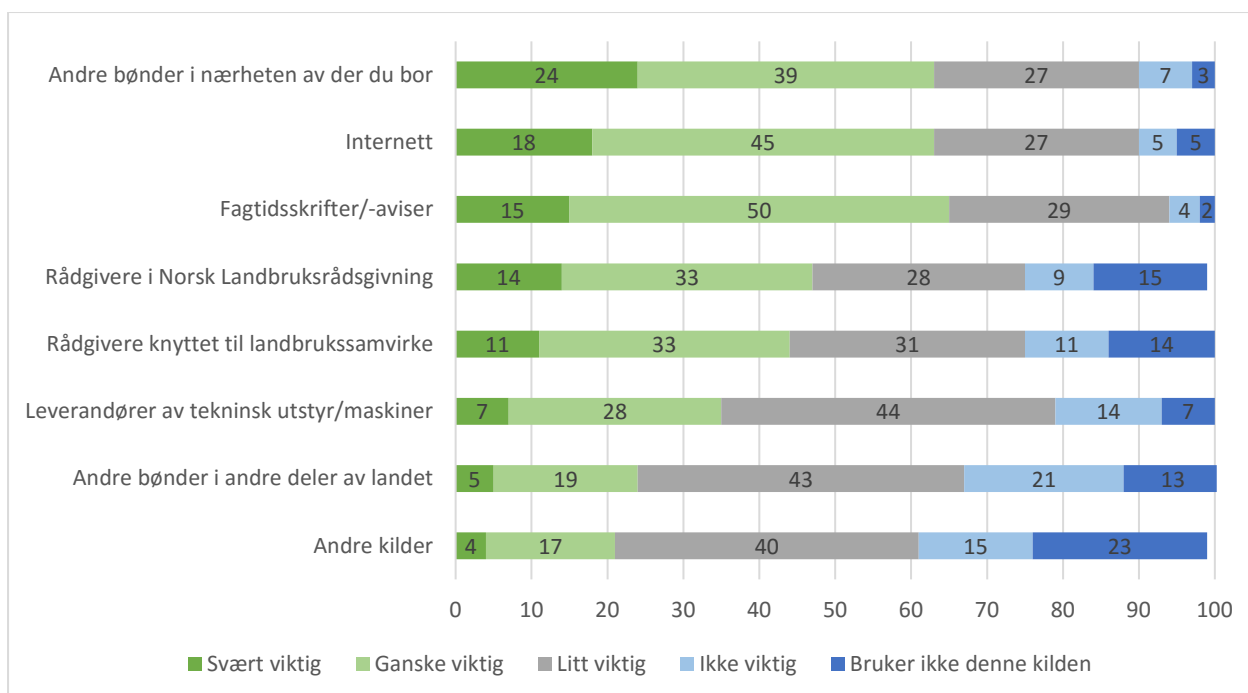

Nabobønder er viktigste kunnskapskilde

Norske bønder rangerer «nabobønder» som en av de viktigste kildene til ny kunnskap. Samtidig er bøndene i varierende grad fornøyd med rådgivingen de betaler direkte for. Dette viser tall fra den representative spørreundersøkelsen, *Trender i norsk landbruk 2016*.

Spørsmål: «Hvor viktig er hver av de kildene som er nevnt nedenfor for deg når det gjelder å få ny kunnskap i gårdsdrifta?»

Bøndene i undersøkelsen oppgir at de viktigste kildene for å holde seg faglig oppdatert er andre bønder i nabolaget, internett, fagtidsskrifter og aviser, etterfulgt av rådgivere. Selv i en tid med stadig lettere tilgang til internett og rådgivere fremstår nabobønder fortsatt som de viktigste kildene til kunnskap hos bønder.

Undersøkelsen viser ikke klare tendenser for betydningen av utdanning når det gjelder

vurdering av kunnskapskilder. Det er ett unntak fra dette. Bønder med høyere landbruksfaglig utdanning vektlegger internett som en viktigere kilde enn de uten landbruksfaglig utdanning.

Kjøp av rådgivingstjenester
Tilgang på god rådgiving er viktig, og bøndene ble i Trendundersøkelsen spurt hvordan de vurderte rådgivingen de hadde kjøpt inn og betalt direkte for. Dette kan for eksempel

være spesifikk individuell rådgiving, driftsplan, bygningstegninger, gjødselplan, økonomianalyse, strategiveiledning og lignende. Annen rådgiving har ordning med fellesfinansiering eller medlemskontingent, og er ikke inkludert i dette spørsmålet.

Undersøkelsen viste at 34 prosent av bøndene kjøpte inn ekstra rådgiving i 2015. Av de som kjøpte inn ekstra rådgiving hadde seks av ti kjøpt rådgiving for under 5000 kroner, mens hver tiende av de som kjøpte rådgiving betalte mer enn 15000 kroner.

I vurderingen av kvaliteten på rådgiving, ble rådgiving innen planteproduksjon og husdyrproduksjon rangert omtrent likt på topp av bøndene, se tabell nedenfor. Om lag 78 prosent av bøndene mente denne rådgivingen var god eller svært god. Deretter kom økonomirådgiving med 70 prosent. Vel halvparten syntes rådgiving innen driftstekniske fag var god eller svært god, mens under halvparten mente rådgiving innen administrasjon og ledelse holdt slik standard. Vel 40 prosent mente markedsrådgiving holdt god eller svært god standard. Rådgiving om skogsdrift lå også omtrent på samme nivå. Desidert svakest ble rådgiving innen data og IKT vurdert, hvor kun 31 prosent mente den var god eller svært god.

Undersøkelsen viste også at de med landbruksfaglig utdanning kjøpte mer rådgivingstjenester enn de uten landbruksfaglig utdanning.

Prosenten er beregnet ut fra de som har svart at de kjøper rådgivingstjenester direkte.

Tilbydere av rådgivingstjenester har også et potensial i å forbedre sine tilbud, og kanskje i enda større grad rette seg mot ulike grupper av bønder. Bønder har ulike behov, og da må rådgiverne tilpasse seg dette.

Spørsmål: Hvordan vurderer du rådgivingen du har betalt for innenfor følgende områder? 2016. Prosent.

	Prosent som har svart svært god eller god
Planteproduksjon	79
Husdyrhold	78
Økonomi	70
Driftstekniske fag	52
Adm. og ledelse	49
Markedsforståelse	43
Skogsdrift	41
Data og IKT	31

Kontaktperson:

Egil Petter Stræte, seniorforsker,
Norsk senter for bygdeforskning
+47 416 38 118

egil.p.strate@bygdeforskning.no

Alexander Krogsrud Thanem,
forskningsassistent ved Norsk
senter for bygdeforskning
+47 73 82 01 80

alexander.thanem@bygdeforskning.no

Finansiering:

Samt fra TINE, Nortura, Norsk landbruksrådgiving, Felleskjøpet Agri og Midt-norsk samarbeidsråd for landbruket (Grønn forskning), Fylkesmennene i Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag.
Se mer info: <http://kompetentbonde.no/>

Fakta om Trender i norsk landbruk

Trender i norsk landbruk (Trendundersøkelsen) er en spørreundersøkelse blant norske gårdbrukere som gjennomføres av Norsk senter for bygdeforskning hvert annet år. Første gang i 2002. Undersøkelsen er initiert av Bygdeforskning.

Norsk senter for bygdeforskning

Universitetscenteret Dragvoll, N-7491 Trondheim

Besøksadresse: Idrettsbygget, Loholt allé 81

Telefon: 73 82 01 60,

post@bygdeforskning.no, www.bygdeforskning.no